

MUSEU VALÈNCIA
D'ETNOLOGIA

MUSEU VALENCIÀ D'ETNOLOGIA

Director:

Joan Seguí Seguí

Difusió i Comunicació:

Francesc Cabañés

Diego Álvarez Caro

Amb la col·laboració de:

Lluís Benlloch i Calvo

Estela Pellicer Mestre

Coordinació:

Robert Martínez Canet

Coordinació dels cicles:

Falles de cel·luloide:

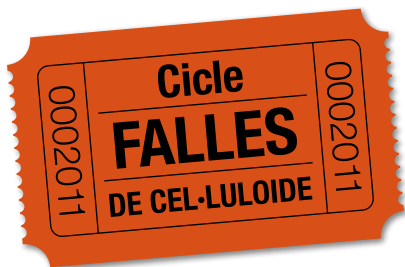
Gil-Manuel Hernández Martí

10 ciutats per Àfrica:

Neus Fábregas Santana

Cine macedoni:

Carlos Flores Juberías (cònsol de la República de Macedònia a la Comunitat Valenciana)

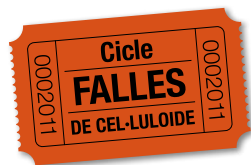

Lloc:
Sala Alfons el Magnànim del C. C. La Beneficència

Horari de les projeccions:
19:30 h

DIMARTS, 22 DE FEBRER

• ***Mientras arden las fallas*** (1929).

Dir.: Miguel Monleón. Documental ficcionat. B/N, muda. 45'.

• ***Reportatge familiar sobre les fallas de 1961*** (1961).

Color, muda. 15'.

DIMECRES, 23 DE FEBRER

• ***Fallas de Valencia*** (1928/1929).

Dir.: Joan Andreu Moragas. Documental. B/N, muda. 12'.

• ***El globo de Milà*** (1944).

B/N, muda. 2'26".

• ***Fiesta del fuego*** (1956).

Dir.: Luis Torreblanca. Color, sonora 10'.

• ***Fallas después de la riada*** (1958).

Noticiarios y Documentales Cinematográficos NO-DO. Color, muda. 9'.

• ***Fallas de Valencia en 1978***, (1978).

Reportatge familiar. Color, muda. 7'.

• ***Cabalgata Infantil del Ninot*** (1981).

Documental. Color, sonora. 7'.

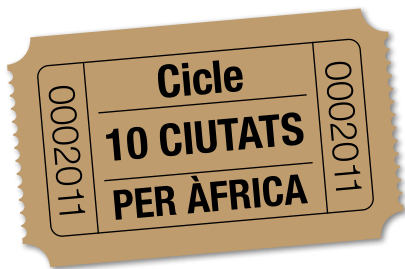
• ***Valencia*** (1946).

NO-DO. Espanya. Filmoteca Española i Arxiu Junta Central Fallera. B/N. 4',15".

• ***Valencia y sus fallas*** (1948).

NO-DO. Espanya. Filmoteca Española i Arxiu Junta Central Fallera. B/N, sonora. 3',50".

Lloc:

Sala Alfons el Magnànim del C. C. La Beneficència

Horari de les projeccions:

19:30 h

DIJOUS, 24 DE MARÇ

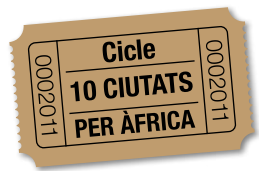
• **LEZARE** (Per hui).

Dir.: Zelalem Woldemariam*, Etiòpia, 14'.V.O. Amàric amb subtítols en espanyol.

SINOPSI: En un poblet, un xiquet sense sostre, nomenat Abush es desperta de bon matí amb l'estómac buit. Hi ha un forn davant d'on ha dormit. Li arriba l'olor del pa, però no té diners. Comença a demanar almoina per a comprar-se un poc de menjar, però ningú no li fa cas. Els habitants preparen l'esdeveniment del dia, plantar arbres. Per fi, un ancià dóna uns diners a Abush, però a canvi li exigix que plante arbres amb ell. El dia és llarg i aconseguir menjar és molt difícil.

*Zelalem Woldemariam va nèixer a Adís Abeba, Etiòpia. És realitzador i productor. El 2005 va dirigir el seu primer llargmetratge, *The 11th Hour*, que es va projectar en diferents festivals internacionals. Eixe mateix any va fundar Zeleman Production. Des de llavors, l'empresa ha produït quaranta documentals, anuncis i programes radiofònics. El 2006 va coproduir el curt *El sueño de Tiya*, la finalitat del qual era promoure els Huit Objectius del Desenrotllament del Mil·lenni. Lezare va guanyar el Premi Jurat Jove en la setena edició del Festival de Cine Africà de Tarifa (maig 2010).

• **LES LARMES DE L'ÉMIGRATION** (Les llàgrimes de l'emigració).

Dir.: Alassane Diago*. Senegal/França, 79'. V.O. Pular amb subtítols en espanyol.

SINOPSI: Les llàgrimes de l'emigració conta la història de la mare d'Alassane, que continua esperant el seu marit, absent des de fa més de vint anys. També és la història de la germana d'Alassane, el marit de la qual se'n va anar fa anys, i de la seua neboda, que no coneix son pare. Després de dos anys d'absència, Alassane Diago torna amb una càmera a Agnam Lidoubé, un poblat del Fouta senegalés, per a comprendre per què i com sa mare ha passat tots estos anys esperant.

* Alassane Diago va nèixer el 1985 en Agnam Lidoubé, un poble peul del nord-est de Senegal. Li apassiona escriure i llegir. Escenifica obres de teatre i estudia filosofia a Dakar, però el seu somni és convertir-se en director de cine. El 2007 es va matricular en un curs audiovisual. L'any següent va començar a treballar en el cine. *Les llàgrimes de l'emigració* és el seu primer documental com a realitzador. Va resultar guanyador del premi Griot de Ebano – Premi Casa Àfrica al millor documental en la setena edició del Festival de Cine Africà de Tarifa (maig 2010).

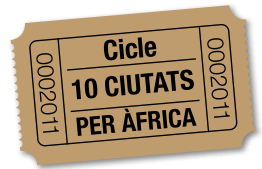
DIJOURS 31 DE MARÇ

• **NOUS AUSSI AVONS MARCHÉ SUR LA LUNE** (També nosaltres xafem la Lluna).
Dir.: Balufu Bakupa-Kanyinda* .RDC/Algèria. 16'. V.O. Francés amb subtítols en espanyol.

SINOPSI: Any 1969. Kinshasa, Congo. El 21 de juliol, l'Apollo 11 ha d'aterrar a la Lluna. La parella formada per Tanga i Nika esperen sor Mwezi per a passar una vetllada lunar a casa de Muntu-wa-Bantu, el germà de Nika. Però la religiosa no arriba. La Lluna està plena, Muntu-wa-Bantu té el transistor pegat a l'orella i la mirada fixa en la Lluna. Vol veure per ell mateix "els primers passos de l'home a la Lluna". Per molt que mire, no veu res del que diuen a la ràdio. ¿Tan lluny està la Lluna? Muntu-wa-Bantu decidix que ell també xafarà la Lluna.

* Balufu Bakupa-Kanyinda va nèixer el 30 d'octubre de 1957 a Kinshasa. Va estudiar sociologia, història i filosofia a Brussel·les abans d'estudiar cinema a França, Regne Unit i Estats Units. Escriptor i poeta, és autor d'assajos sobre el cinema africà i professor de cinema. En 2006/2007 va ser invitat per la Universitat de Nova York per a fer classes al campus NYU-Ghana d'Accra. Balufu Bakupa-Kanyinda és membre fundador de l'Associació Africana de Directors i Productors creada el 1997.

• **ATLETA** (L'atleta).

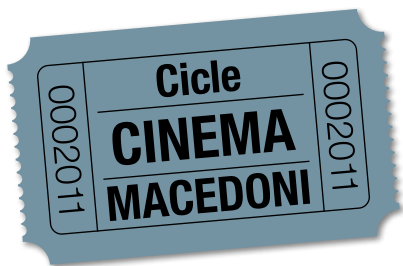
Dirs.: Rasselas Lakew i Davey Frankel*, Etiòpia/Estats Units/Alemanya. 93'. V.O. Amàric i anglés amb subtítols en espanyol.

SINOPSI: *L'atleta* és el retrat d'un llegendari corredor de maratón, l'etiòp Abebe Bikila, on es mesclen la ficció i les imatges d'arxiu. En 1960 va arribar als Jocs Olímpics de Roma sent un perfecte desconegut. Però este fill de pastor corria descalç i va guanyar la medalla d'or. Quatre anys després va repetir la gesta en els Jocs de Tòquio, es va convertir en el primer a guanyar dues vegades seguides la maratón olímpica. Al cap d'uns anys es va quedar paralític en un accident de cotxe. Va morir quatre anys després.

* Davey Frankel va nàixer el 1971 als Estats Units i viu a Berlín. Les seues obres audiovisuals han sigut exhibides en nombrosos museus i festivals arreu del món. *L'atleta* és el seu primer llargmetratge. Rasselas Lakew va nàixer el 1979, de mare etiop i pare nord-americà. Va estudiar a l'Escola de Cine de la Universitat Estatal de Montana a principi dels 90. Actualment viu a Nova York. *L'atleta* és el seu primer llargmetratge, en el qual també interpreta el paper principal. La pel·lícula va guanyar el Premi del Públic en la setena edició del Festival de Cine Africà de Tarifa (maig 2010).

Lloc:

Pati 1 del C. C. La Beneficència

Horari de les projeccions:

21:00 h

**Kinoteka na
Makedonija**

UN BREU RECORREGUT PER LA HISTÒRIA CINEMATogrÀFICA DE MACEDÒNIA

El vintè aniversari de Macedònia com a Estat independent pareix una excel·lent oportunitat per a endinsar-nos en la cinematografia d'un país que, fins i tot sent quasi un nouvingut a l'escena internacional, compta ja amb una cinematografia àmplia i reconeguda, que enfonça les seues arrels en una tradició que es remunta a més de cent anys enrere.

En efecte, la situació geopolítica de Macedònia i el seu paper de nexa d'unió entre l'est i l'oest, va fer possible que a final del segle XIX i principi del segle XX circularen per ella idees, capital i gent nova. És una de les raons per les quals a pesar de ser el cine un mitjà basat en una tècnica molt sofisticada, i a pesar de ser la Macedònia de llavors una regió majorment rural, arrelara també allí el setè art.

Les primeres projeccions cinematogràfiques en Macedònia es van verificar el 1897, en Bitola i Skopje. El material filmic més antic sobre Macedònia data del 1903, quan en els estudis Pathé, Lucien Nonguet va filmar la reconstrucció de la massacre de la població macedònia a les mans de les forces militars i paramilitars otomanes, titulant el seu film *Les massacres de Macedònia*.

La producció pròpia va començar només dos anys més tard, el 1905, quan els germans Janaki i Milton Manaki (naturals d'Àvdelà, hui a Grècia) van comprar una càmera de cinema a la Charles Urban Company. La seua vida creativa va transcórrer sobretot a Bitola, on es van convertir en els autèntics pioners del cine balcànic. És per això que des del 1979 se celebra en esta ciutat el Festival Internacional de Cine Germans Manaki, batejat d'esta manera en honor d'ells. El seu extraordinari olfacte per a documentar la vida que els envoltava va produir pel·lícules com *Dones que tixen* (1905), *L'àvia Despina* (1905), i reportatges com *El soldà turc Mehmed V Rexa visita Salònica* (1911), *Celebració del dia de Sant Jordi* (1911), *Classe a l'aire lliure* (1905), entre altres.

En el període d'entreguerres, els moments mes significatius del cine macedoni van ser les pel·lícules d'Arsenij Jovkov (*Macedònia en imatges*, 1923), Risto Zerdeski (primer actor professional

en la pel·lícula *Ambdós Ambos*, 1927), Blagoja Drnkov (degà del cine de postguerra macedoni amb una dotzena de pel·lícules amateurs), Sifrid Miladinov (*Galichnik*, 1939-40), Kiril Minovski (*El treball de prevenció d'incendis a Prilep*, 1938) entre altres. En esta època resulta sorprenent la continuïtat de la producció, especialment en el treball per al Departament d'Higiene de Skopje, que va començar el 1931.

En el període posterior a la Segona Guerra Mundial i fins als anys huitanta del segle XX, la producció cinematogràfica de la Macedònia socialista es vehicula majoritàriament per la productora estatal Vardar Film, amb incursions ocasionals de Makedonija Film i la televisió macedònia, així com la productora independent Associació Cinematogràfica. El primer llargmetratge de ficció, *Frosina*, es roda el 1952, dirigit per un director invitat des de Belgrad, Voja Nanovic. En este sentit, cal destacar que, fins al 1961, la direcció de les pel·lícules macedònies es confiava regularment a directors de Belgrad, Zagreb o Ljubljana —és a dir, de les altres repúbliques iugoslaves—. I que no va ser fins al 1961 quan debutaria el primer director macedoni, Dimitrie Osmanli, amb la pel·lícula *Un estiu tranquil*, a qui amb el temps van succeir diverses generacions d'autors cinematogràfics, entre ells Branko Gapo (*Temps sense guerra*, 1969; *El viatge més llarg*, 1976), Kiril Cenevski (*Llabor negra*, 1971; *Angoixa*, 1975), o Stole Popov (*Feliç any*, 1949, 1986, *Tatuatge*, 1991).

Amb l'arribada de la democràcia —i de la independència— a Macedònia, les productores privades van passar a encarregar-se de la producció cinematogràfica, alhora que la cinematografia macedònia coneixia una autèntica edat d'or, de la mà d'un grapat de directors, com també d'alguna directora, que han passejat el nom del seu país pels més reputats festivals cinematogràfics del món, i també han protagonitzat setmanes dedicades al cine macedoni en llocs com Nova York, Toronto o Madrid. Noms com els de Milčo Mančevski (*Abans de la pluja*, 1994, *Dust*, 2001), Antonio Mitrijevski (*A través del llac*, 1997), Ivo Trajkov (*El gran aiguat*, 2004), Svetozar Ristovski (*Il·lusió*, 2004), Teona Strugar Mitevska (*Sóc de Titov Veles*, 2007), o Darko Mitrevski (*Bal-khan-khan*, 2004), representen hui una cinematografia modesta però puixant.

Es pot dir que la inspiració temàtica, històrica i filosòfica del cine de ficció macedoni procedix principalment de la literatura macedònia, amb relats situats en totes les èpoques i llocs, des del distant passat medieval (*Angoixa*), fins a l'època d'Illinden (*Miss Stone i Els assassins de Salònica*, 1951, de Zhika Mitrovic, *El viatge més llarg*) i fins als temps dels partisans de la Segona Guerra Mundial (*La nit del llop*, 1955, de France Shticglic, *Un tir*, 1972, de Gapo) fins als temes i temps contemporanis (*Abans de la pluja*, *Miratge*). Els gèneres són variats (drama, acció, pel·lícules bèl·liques). En canvi, i sens dubte per desgracia, quasi no hi ha comèdies en el cine macedoni.

SIS APROXIMACIONS A LA FILMOGRAFIA MACEDÒNIA MÉS RECENT

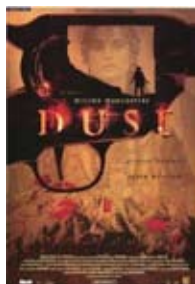
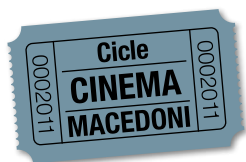
En el marc de la cinematografia macedònica més recent —i, en conseqüència, partint d'una renúncia expressa i perfectament conscient a desentranyar els orígens històrics del cine en Macedònia— el cicle que es presenta proposa un recorregut que al mateix temps servisca d'aparador a les seues produccions més destacades, i permeta una més completa comprensió de la història recent i del futur immediat d'este (quasi) desconegut país balcànic.

La primera queda garantida per la presència en el cicle de dos films a càrrec de Milco Mancevski, sens dubte el més internacional dels realitzadors macedonis —L'aclamadíssima *Pred doždot / Abans de la pluja* (1994), premiada amb el Lleó d'Or en el Festival de Venècia i candidata a l'Oscar el 1995, i la més recent *Dust / Cendres i pólvora* (2001)—, però també amb la presència de la fascinant *Golemata voda / El gran ruixat* (2004) amb la qual Ivo Trajkov va obtindre la Palmera d'Or de la Mostra de València-Cinema del Mediterrani l'any 2005.

Quant a la segona cosa, la idea de seqüenciar els films seleccionats no en funció de la seua data d'estrena, sinó del període de la història de Macedònia que il·lustren o en què s'emmarquen, permetrà a l'espectador que pacientment vulga seguir el cicle en la seua integritat, dur a terme un complet recorregut per la complexa peripècia de la Macedònia del segle XX, que arrancarà amb el període de les Guerres Balcàniques magistralment retratat en *Dust*, seguirà amb la tragèdia que per a la nació macedònica van significar primer la guerra civil grega i la neteja ètnica que va patir la regió més meridional del país (retratada en *Crno seme / Llabor negra*, Kiril Cenevski, 1971) i més tard l'estalinisme (*Golemata voda / El gran ruixat*), arribarà fins als dies confusos de l'afonament del comunisme (*Tetoviranje / Tatuatge*, Stole Popov, 1991) i del ressorgiment del nacionalisme i els conflictes interètnics que constituïx el rerefons de *Pred doždot / Abans de la pluja*, i arribarà al temps present de la mà d'*Iluzija / Miratge* (Svetozar Risteovski, 2004).

Ilindenka Petrusheva (FilMOTECA de Macedònia)

Carlos Flores Juberías (cònsol de la República de Macedònia a la Comunitat Valenciana)

DIJOUS, 2 DE JUNY

• **DUST / CENDRES I PÓLVORA.** 2001.

Dir.: Milco Mancevski. Int.: Joseph Fiennes, David Wenham, Adrian Lester, Anne Brochet, Nikolina Kujaca. (Versió en castellà) 127'.

Una anciana nonagenària que malviu en un suburbi de Nova York i un lladregot que penetra en la seua vivenda buscant diners, brinden el més inopinat pròleg a la història de dos germans enfrontats per l'amor d'una dona, que ens traslladarà en el temps fins als primers anys del segle passat, i en l'espai fins al cor de la llegendària lluita de Macedònia per emancipar-se del jou otomà.

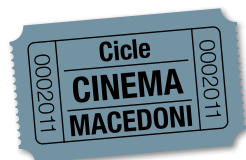

DIJOUS, 9 DE JUNY

• **CRNO SEME / LLAVOR NEGRA.** 1971.

Dir.: Kiril Cenevski. Int.: Darko Damevski, Aco Jovanovski, Risto Siskov. VOSE*. 100'.

El destí tràgic dels macedonis de la regió de l'Egeu després del final de la guerra civil grega es representa per mitjà de la dura història dels soldats d'ètnia macedònia en l'exèrcit grec, tancats en un camp de concentració d'una illa deserta de l'Egeu.

DIJOUS, 16 DE JUNY

• **GOLEMATA VODA / EL GRAN AIGUAT.** 2004.

Dir.: Ivo Trajkov. *Int.:* Saso Kekenovski, Maja Stankovska, Mitko Apostolovski. *VOSE.* 93'.

En el moment d'enfrontar una mort pròxima, un ancià rememora els dies més durs de la seua infància, quan immediatament després de la Segona Guerra Mundial — en els pitjors temps de l'estalinisme — va ser internat en una vella fortalesa convertida en camp de reeducació per als fills dels enemics del règim. Un lloc sinistre on la fe constituïx l'únic consol, però en el qual l'arribada d'un jove molt especial farà que canvien moltes coses.

DIJOUS, 23 DE JUNY

• **TETOVIRANJE / TATUATGE.** 1991.

Dir.: Stole Popov. *Int.:* Meto Jovanovski, Kiril Pop-Hristov, Dancho Chevreski. *VOSE**. 128'.

En els dies d'estiu en què agonitza el comunisme, un home és empresonat per portar una maleta buida. A través d'un relat carregat de simbolisme es constrüix una reflexió sobre la fe religiosa i l'absurd de l'existència.

DIJOUS, 30 DE JUNY

• *PRED DOŽDOT / ABANS DE LA PLUJA*. 1994.

Dir.: Milco Mancevski. Int.: Katrin Cartlidge, Šerbedžija, Grégoire Colin. VOSE. 119'.

Una jove que fuig aterrorida i busca refugi en un monestir ortodox; una periodista londinenca, que dubta entre continuar amb el seu marit o seguir el seu amant; i un fotògraf bèl·lic que després de viure en primera persona l'horror de la guerra només desitja descansar en el seu poblet natal són els protagonistes de tres històries aparentment inconnexes, que s'entrecreuran de manera tràgica, il·lustrant-nos sobre com de difícil és trencar el cercle de la violència.

DIJOUS, 7 DE JULIOL

• *ILUZIJA / MIRATGE*. 2004.

Dir.: Svetozar Ristevski. Int.: Marko Kovacevic, Mustafa Nadarevic, Vlado Jovnovski, Nikola Đuricko i Deixen Acimovic. VOSE. 104'.

En el seu debut com a director, i mercé a la commovedora interpretació del també debutant Marko Kovacevic, Svetozar Ristevski compta la història de la gradual transformació del petit Marko, criat a colps per un pare borratxo, una mare sense afecte, una germana promíscua i uns companys de col·legi que el mortifiquen constantment, i abandonat també per les úniques persones en els quals s'anima a confiar: el seu professor de literatura, i un soldat amb qui juga als escacs.

Coordina

Carlos Flores Juberías (Universitat de València. Cònsol de la República de Macedònia a la Comunitat Valenciana).

MUSEU VALENCIÀ
D'ETNOLOGIA

